

leven en dat tabaksrook desinfecteerend werkt, meen ik in mijn artikel van 14 Dec. te hebben afgerekend.

Blijft nog de ontkenning der fabrikanten, dat in het sigarenmakersvak het percentage tuberculose-lijdens bijzonder hoog is. Hierover het volgende:

L. HEYERMANS stelt vast, dat de longtering onder de tabaksarbeiders hevig woedt en dat 20.2 pCt. der arbeiders longziek is (*Gezondheidsleer voor arbeiders*, bldz. 239).

De *Statistiek van sterfte* gerangschikt naar doodsoorzaken en beroepen (uitgave Centraal Bureau voor de statistiek) wijst voor de sterfte aan keel-, long- en suikertering onder de arbeiders der tabaksindustrie over de jaren 1896—1900 cijfers aan, die met de cijfers der steenhouders en der pottenbakkers de hoogste zijn in de rij der industriele arbeiders.

H. WESTERGAARD (*Die Lehre von der Mortalität und Morbidität*, blz. 587) vermeldt, dat, evenals in Zweden en Noord-Amerika, in Holland een verhoogde sterfte aan tuberculose onder de sigarenmakers voorkomt.

W. J. W. HUININK, (*Vergelijkende studie van de sterfte naar het beroep in Nederland en eenige andere staten van Europa*) toont door vergelijkende statistieken aan, dat de sigarenmakers zeer ongunstige cijfers hebben vooral voor de sterfte aan tuberculose.

ROSENFELD (*Handbuch der medizinischen Statistik*, 1906, pag. 493) stelt vast, dat per 10.000 sterftegevallen bij arbeiders 140.8 voorkomen bij tabaksarbeiders, waarvan 82.1 alleen door tuberculose.

SHELLENBERG (*Handbuch der Hygiene* von WEYL) zegt op blz. 617, Band 8: „Die Krankheit nun, welche die Morbilitäts- und Mortalitätsziffern des Tabak-„arbeitergruppe besonders erheblich beeinflusst, ist die Lungentuberculose — „andere Krankheiten treten gegen sie zurück“.

Ten slotte verwijs ik naar het *Tijdschrift voor sociale Hygiëne*, 1907, blz. 153—157, waar men aangaande den huisarbeid in de tabaksnijverheid belangrijke en afschuwwekkende mededeelingen vindt van de hand van den heer C. J. P. ZAALBERG, adjunct-inspecteur van den arbeid te Arnhem.

Scheveningen, 16 Dec. 1907.

K. DE LINT.

OVER LUPUSBEHANDELING.

Collega VECHTMANN schrijft over dit onderwerp in het vorige nummer o.m.: „De ervaring heeft (hem) geleerd, dat gevallen, die weinig of geen invloed van de FINSSEN-therapie ondervonden, met de oude middelen behandeld, mits vlijt en tijd gebruikende, snel verbeteren. Het omgekeerde komt niet voor“.

De conclusie, die hieruit getrokken zou moeten worden, is, dat de FINSSEN-behandeling achterstaat bij de vroegere methoden! Hiermee ben ik het in het geheel niet eens.

Het streven bij lupusbehandeling zal wel daarin bestaan, zoo mogelijk genezing te verkrijgen. Nu zegt collega VECHTMANN wel snelle verbetering in die gevallen te hebben verkregen, maar maakt geen melding van genezing. Daartegenover zijn mij verscheidene patiënten bekend, die gedurende langen tijd onder de gunstigste omstandigheden, volgens vroegere methoden zijn behandeld en eerst door FINSSEN-behandeling genazen en genezen zijn gebleven.

Dat volgens de vroegere methoden menig patiënt genezen is, is wel een

ieder bekend; percentsgewijze geeft echter de FINSEN-methode m. i. verreweg de beste resultaten.

Rotterdam, 16 Dec. 1907.

J. P. GOGARN.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen enz.

Dekking tekort Rijksverzekeringsbank.

Door de regeering is bij de Tweede Kamer ingediend een wetsontwerp tot verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1907 met de som van *f* 4120000.— tot dekking van het tekort, dat de balans der Rijksverzekeringsbank op 31 December 1907 vermoedelijk zal aanwijzen. Dit tekort zal vermoedelijk bedragen *f* 4118574.09, zooals in de memorie van toelichting uitvoerig wordt becijferd. In de vergadering der Eerste Kamer van 24 Mei l.l. zijn door den minister als oorzaken voor dit tekort opgegeven: 1°. het te laag beraamde bedrag van administratiekosten; 2°. het renteverlies, dat de bank lijdt, doordat de werkgevers en de risico-dragende maatschappijen en vereenigingen eerst na geruimen tijd het door hen verschuldigde aan de bank betalen; 3°. de te gunstige indeeling van het bedrijf van laden en lossen van schepen. Om aan dit laatste euvel een eind te maken is, zooals men weet, een wijziging der Ongevallenwet voorgesteld.

Wijziging van de Gezondheidswet.

In zijn memorie van antwoord aan de Tweede Kamer naar aanleiding van het wetsontwerp, waarbij de betrekking van secretaris van den Centralen Gezondheidsraad gescheiden wordt van het lidmaatschap van dien raad (zie dit *Tijdschrift* 1907, Tweede Helft, n° 11), verdedigt de minister van binnenlandsche zaken deze scheiding door te zeggen, dat zich vele bezwaren hebben doen gevoelen van de vereeniging van beide betrekkingen. Voorts verwijst de minister naar een reeds in 1904 door dr. MENNO HUIZINGA, gedaan voorstel om de betrekkingen van lid en secretaris te scheiden, met welk voorstel doer een commissie uit den raad instemming werd betuigd 1).

In het voorloopig verslag waren door vele leden bezwaren gemaakt tegen de verdere wijziging door den minister voorgesteld, nl. dat de voorzitter van den raad zich in de dagelijksche leiding der zaken door een of meer leden van den raad kan doen bijstaan; men meende, dat daardoor een enkel lid

---

1) In een ingezonden stuk in een der dagbladen wijst de heer MENNO HUIZINGA er echter op, dat hier door den minister slechts een deel van zijn voorstel is aangehaald. Hij heeft nl. indertijd betoogd, dat de combinatie van het lidmaatschap van den gezondheidsraad met een functie van aan dien raad ondergeschikt ambtenaar, onlogisch en ondoelmatig is; en dit werd niet alleen voor het lid-secretaris aangetoond, maar ook voor de leden hoofdinspecteurs. De heer HUIZINGA acht het een aan onjuistheid grenzende onvolledigheid, dat voorstel aan te halen als steun voor een wetsvoorstel, dat wel voor den secretaris, niet voor de vier hoofdinspecteurs aan die combinatie een eind maakt (*De Telegraaf*, avondblad, Maandag 16 Dec. 1907).